

KATECHETA I KATECHIZOWANY W SIECI

Redakcja naukowa
Beata Bilicka

Recenzent
ks. prof. dr hab. Wojciech Cichosz

Redaktor
Magdalena Prokopowicz

Opracowanie graficzne i projekt okładki
Tomasz Jaroszewski

ISBN 978-83-231-3307-0

Printed in Poland

© Copyright by Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
Toruń 2015

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIwersYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA

Redakcja: ul. Gagarina 5, 87-100 Toruń

tel. +48 56 611 42 95, fax +48 56 611 47 05

e-mail: wydawnictwo@umk.pl

Dystrybucja: ul. Mickiewicza 2/4, 87-100 Toruń

tel./fax +48 56 611 42 38

e-mail: books@umk.pl

www.wydawnictwoumk.pl

Druk: Drukarnia Wydawnictwa Naukowego UMK
ul. Gagarina 5, 87-100 Toruń

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Beata Bilicka <i>Słowo wstępne</i>	11
Karol Springmann <i>Cyberprzestrzeń wyzwaniem dla katechety</i>	15
Marcin Idzikowski <i>Realizacja zadań katechezy na wybranych internetowych stronach katolickich</i>	53
Beata Bilicka <i>ePortfolio i WebQuest w szkolnym nauczaniu religii</i>	87
Adam Kordek <i>Zastosowanie iPada jako podręcznika do nauki religii</i>	113
Marta Hankiewicz <i>Katechizm dla „cyfrowych tubylców”</i>	145
Adam Kordek <i>Platforma edukacyjna Apple w szkolnym nauczaniu religii</i>	163
Noty o autorach	201
Summary	203

CONTENTS

List of abbreviations	9
Beata Bilicka <i>Introduction</i>	11
Karol Springmann <i>Cyberspace a challenge for the catechist</i>	15
Marcin Idzikowski <i>Implementation of catechetical tasks on selected Catholic websites</i>	53
Beata Bilicka <i>ePortfolio and WebQuest in teaching religion in school</i>	87
Adam Kordek <i>Using iPad as a religion textbook</i>	113
Marta Hankiewicz <i>Catechism for “digital natives”</i>	145
Adam Kordek <i>Educational Platform Apple in school religion teaching</i>	163
Notes about authors	201
Summary	203

SŁOWO WSTĘPNE

Żyjemy w czasach wszechobecnych mediów i mobilnych urządzeń, kiedy Internet jest już nie tylko źródłem informacji, komunikacji czy rozrywki, ale przede wszystkim narzędziem, bez którego nie wyobrażamy sobie codziennego życia. Sieć, jak podkreślał papież Benedykt XVI, jest także narzędziem nowej ewangelizacji. „Nie bójcie się – zachęca z kolei papież Franciszek – zamieszkać w świecie cyfrowym. Wrażliwość i obecność Kościoła w świecie przekazu są ważne, aby prowadzić dialog z dzisiejszym człowiekiem i prowadzić go na spotkanie z Chrystusem: Kościoła, który towarzyszy w drodze i potrafi iść ze wszystkimi. W tym kontekście rewolucja w dziedzinie środków przekazu i informacji jest wielkim i pasjonującym wyzwaniem, które wymaga świeżej energii i nowej wyobraźni, by przekazywać innym piękno Boga”¹. Bez wątplenia jest także wyzwaniem dla każdego nauczyciela religii pragnącego niezmiennie prawdy wiary przekazywać w sposób „świeży”, wykorzystując do tego „wielki dar Boga”, jakim jest Internet².

Niniejszą publikację adresuję przede wszystkim do nauczycieli religii i duszpasterzy, którzy niejednokrotnie pytają dzisiaj: Jak uczyć

1 Franciszek, *Orędzie na XLVIII Światowy Dzień Środków Masowego Przekazu*, Watykan 24.01.2014, http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/communications/documents/papafrancesco_20140124_messaggio-comunicazioni-sociali.html, dostęp: 15.10.2014.

2 Por. tamże.

w epoce *Google'a* i *Wikipedii*? Jak dotrzeć z Dobrą Nowiną do młodych ludzi, którzy żyją często na granicy dwóch światów: realnego i wirtualnego? Do współpracy nad książką zaprosiłam młodych teologów i zarazem pasjonatów nowych technologii. Mam nadzieję, że ich badania naukowe i osobiste przemyślenia będą dla Czytelników cenną inspiracją do dalszych, własnych poszukiwań optymalnych metod pracy z *cyfrowymi tubylcami* (*digital natives*).

W książce znajdziecie Państwo kilka sugestii, jak wykorzystać Internet w szkolnym nauczaniu religii³. Całość otwiera artykuł Karola Springmanna *Cyberprzestrzeń wyzwaniem dla katechety*. Autor najpierw wyjaśnia podstawowe zagadnienia dotyczące Internetu, a następnie opisuje wirtualną rzeczywistość, w której obecny jest także Kościół (np. na *YouTube* i *Facebooku*) oraz charakteryzuje wady i zalety *e-learningu*.

Z kolei Marcin Idzikowski w artykule *Realizacja zadań katechezy na wybranych internetowych stronach katolickich* poszukuje odpowiedzi na pytanie, czy i w jaki sposób katolickie portale OPOKA (www.opoka.org.pl) oraz WIARA (www.wiara.pl) mogą stanowić dziś dla Kościoła narzędzie katechezy. Wyniki swoich badań opisuje w kontekście zadań katechezy, które wymienia *Dyrektorium ogólne o katechizacji* (zob. DOK 86–87).

Technologie sieciowe i ich zastosowanie w dydaktyce to zagadnienie godne uwagi nie tylko dla nauczycieli informatyki. Jak wykorzystać w katechezie nowoczesne metody nauczania zastanawia się Beata Bilicka w artykule *ePortfolio i WebQuest w szkolnym nauczaniu religii*, charakteryzuje te metody oraz wskazuje możliwości ich wykorzystania w pracy z młodzieżą, zwłaszcza gimnazjalną, która przygotowuje się do sakramentu bierzmowania.

Jeszcze kilka lat temu tablet, smartfon czy iPhone uważane były za gadzety technologiczne osiągalne – ze względu na wysoką cenę – tylko dla nielicznych uczniów i nauczycieli. Dzisiaj widok dziecka ze smartfonem nikogo już nie dziwi, gdyż nowoczesne narzędzia komunikacji dostępne są dla uczniów już od najmłodszych lat ich życia. Coraz więcej z nich posiada także iPady, które mogą być ciekawą

3 Zob. także: B. Bilicka (red.), *Wychowanie do wartości w świecie cyberkultury*, seria: „Scripta Theologica Thoruniensia” nr 24, Toruń 2012.

pomocą dydaktyczną, do czego przekonuje Adam Kordek w artykule *Zastosowanie iPada jako podręcznika do nauki religii*. Autor najpierw omawia działający od kilku lat na rynku amerykańskim system dystrybucji książek elektronicznych oraz oprogramowanie *iBooks* i *iBooks Store*. Następnie charakteryzuje nowy model podręcznika, także do nauki religii, mający sprostać wymaganiom nowoczesnej edukacji. Na końcu przedstawia ofertę firmy Apple dotyczącą porządkowania uczniowskich notatek, które nanoszone są bezpośrednio w cyfrowych podręcznikach, synchronizowanych za pośrednictwem *iCloud* na wszystkie urządzenia, jakie posiadają katechizowani.

Z kolei Marta Hankiewicz w artykule *Katechizm dla „cyfrowych tubylców”* opisuje krótko historię powstania oraz odbiorców *Katechizmu Kościoła Katolickiego dla młodych „Youcat”*, a następnie wskazuje na obecność *Youcatu* w Internecie, przede wszystkim przez takie inicjatywy, jak: oficjalna strona internetowa *Youcatu*, *Youcat na Facebooku*, metoda *THINC*.

Książkę wieńczy artykuł Adama Kordka *Platforma edukacyjna Apple w szkolnym nauczaniu religii*. To pionierska w Polsce praca, w której autor przedstawia darmowe narzędzie (program *iBooks Author*) umożliwiające tworzenie multimedialnych materiałów do nauki religii, które nie wymaga od nauczyciela znajomości języków programowania oraz technik grafiki komputerowej. A. Kordek wskazuje także na sposoby wykorzystania pakietu *iWork* w szkolnym nauczaniu religii. W ostatniej części swego tekstu przedstawia możliwości, jakie oferują rozwiązania sieciowe dostarczane między innymi przez firmy Apple i Google oraz opisuje środki ułatwiające prowadzenie lekcji religii z wykorzystaniem różnych platform systemowych i sprzętowych.

Mam nadzieję, że lektura książki pomoże nauczycielom religii i duszpasterzom, zwłaszcza tym wszystkim, którzy są sceptycznie nastawieni do nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych, zrozumieć, że jako katolicycy wychowawcy nie mogą pozostawać obojętni wobec możliwości edukacyjnych, jakie daje dziś Internet.

Beata Bilicka

NOTY O AUTORACH

Beata Bilicka – doktor habilitowany nauk teologicznych w zakresie katechetyki. Adiunkt w Katedrze Teologii Praktycznej na Wydziale Teologicznym UMK w Toruniu. Członek Stowarzyszenia Katechetów Polskich. Autorka licznych publikacji naukowych oraz pomocy katechetycznych dla dzieci i młodzieży. Diecezjalny wizytator katechizacji, ekspert MEN do spraw awansu zawodowego nauczycieli, rzeczoznawca Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski do spraw oceny programów nauczania religii i podręczników katechetycznych, ekspert Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

ks. Marcin Idzikowski – doktor teologii w zakresie katechetyki; dyrektor Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej we Włocławku; wiceprekursor w Wyższym Seminarium Duchownym we Włocławku; rzeczoznawca Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski do spraw oceny programów nauczania religii i podręczników katechetycznych; członek Stowarzyszenia Katechetów Polskich.

Marta Hankiewicz – magister teologii, absolwentka Wydziału Teologicznego UMK w Toruniu.

ks. Adam Kordek – magister teologii, absolwent Wydziału Teologicznego UMK w Toruniu; wikariusz w parafii Matki Bożej Królowej Polski w Toruniu; katecheta w Szkole Podstawowej nr 23 w Toruniu, w której wdraża autorski program innowacji *Katecheza z tabletem*; pasjonat nowych technologii w nauczaniu religii.

Karol Springmann – magister teologii, absolwent Wydziału Teologicznego UMK w Toruniu, entuzjasta technologii informatycznych, webmaster, grafik komputerowy, właściciel firmy komputerowej *SpringIT Usługi Komputerowe Karol Springmann*.

SUMMARY

The book *Catechist and Catechized on the Web*, edited by Ph. D. Beata Bilicka is primarily addressed to religion teachers and priests. It begins with Karol Springmann's article *Cyberspace a challenge for the catechist*. The author first explains the basic concept of the Internet, and then describes virtual reality together with advantages and disadvantages of e-learning.

Marcin Idzikowski in his article *Implementation of catechetical tasks on selected Catholic websites* is trying to answer the question whether and how the Catholic portals OPOKA (*Bedrock*) and WIARA (*Faith*) can be a tool for the catechesis in the Church today.

Modern network technologies and their application in teaching are a challenge not only for teachers of computer science. Beata Bilicka in her article *Applying ePortfolio and WebQuest in teaching religion in school* tries to answer a question how to use modern teaching methods in teaching religion and indicates possibilities of their use in youth work.

Not long ago tablets and iPhones were considered technological gadgets for just a few students and teachers. Today a child with a smartphone is no longer unusual because modern communication tools are available for students from the earliest years of their lives. More and more of them also have iPads, which can be an interesting teaching aid, and are recommended by Adam Kordek in his article *Using iPad as a religion textbook*. In the first part the author discusses

US market distribution system of electronic books, iBooks software and iBooks Store, which have been there for several years. Then he describes a new model of a textbook, also for teaching religion, which is to meet the demands of modern education. At the end he presents a facility of Apple Inc. for organizing students' notes, which are applied directly to digital textbooks.

Another author, Martha Hankiewicz, in her article *Catechism for "digital natives"* describes the origins and recipients of *Catechism of the Catholic Church for the young "Youcat"* and then indicates the presence of Youcat on the web, primarily through initiatives such as: official Youcat website, Youcat on Facebook, THINC method.

The book ends with Adam Kordka's article *Educational Platform Apple in school religion teaching*. This is pioneering work in Poland, in which the author presents a free tool (iBooks Author) to enable the creation of multimedia religion learning materials that does not require the teacher's knowledge of programming languages or computer graphics techniques. He also describes the ways of using iWork. In the last part he presents the opportunities offered by network solutions provided, inter alia, by Apple and Google, and describes measures to facilitate conducting religious classes using different platforms and hardware.